

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczá u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD decz. 13.

Jóslások.

Valami tudós kutatni kezdte, van-e reális alapja annak a néphitnek, hogy a leveli béka időt jelez a brekegésével. A kísérlet eredménye az lett, hogy a zöldbéka mindig brekeg, mert széllel van bélelve s a brekegés nem időjóslás, csak időtöltés.

A politikai élet zöldbékái, a kormány kitartott lapjai is sokat brekegnek mostanában, de ez sem időjóslás, csak időlopás. Ilyen féle jóslatokat olvashat az ember: Ha Bánffy bukne, a Tisza klikk is vele bukne és átmenne az oppozícióba, ettől pedig fél a király, mert ismeri a Tisza-oppozíció erejét a múltból. Bánffy tehát fenn fogja tartani az ország és uralkodás nyugalma érdekében.

Ez a jóslás a Tisza klikkből ered s most kerestetik hozzá egy ember, aki megijedne tőle. De hajh! nem igen akad, Tisza oppozíciójának sok pont állja útját, sötét pontok, bihari pontok, melyek agyon ütnek az oppozíciót, de meg a népszerűség is régen fel van akasztva arra a szögére, a hová az elveket akasztotta s ilyen hosszú akasztásban erősebb népszerűség is megboldogulna mint a Tiszaé — volt.

A másik jóslás a kormány forrásából ered, mely megczukrozni óhajtja a horvát kilépés keserű piruláját. Ez a nagy mondás így szól: A horvátok Bécsből jött utasításra tagadták meg az aláírást, honnan veszedelmes áramlatok akarnak át törni hazánkba t. i. a nemzetiségi

mozgalmak segítségével. Ez is furcsa beszéd. Bánffy talán Zala vármegyétől kéri az utasítást, nem szintén Bécsből? Vagy lehet-e jobb dolga a nemzetiségi aspirációknak, mint Bánffy kormánya alatt? Hiszen a nemzetiségi kerületek mind állandóan a legodaadóbb kormányparti képviselőket választják. Talán azért mert nincsenek megelégedve a kormány viszontszolgálatával?

A harmadik jóslás, hogy nem csak az alkotmány, de a liberalizmus összes vívmányai is veszendőbe jutnak a Bánffy rendszer bukásával.

Hát eltekintve attól a paralitikus állapotoktól, hogy valaki a »liberális vívmányokat« többre tartsa az alkotmánynál, egyébként is badarság ez.

Mik azok a liberális vívmányok? Egy esomó kivágott sajt, melynek meg van a héjja, de belül csak hizott kukaczkok és óriási üreségek vannak.

Egy pár szép forma utálatos tartalommal, fehérre meszelt sir, belül telve csonttal és rothadással.

Törvény előtti egyenlőség — paralízissal, szabad választás — három millióval, nép fölség — csendőr szuronnyal, privilégium eltörlés — reffakciókkal, szabad verseny — protekcióval, szabad gondolkodás — szelid nyomással, alkotmányosság — lex Tiszával. Egy szóval corupció. Hát ki bolond sajnálja, ha mind ez meg bukik?! Éppen jó siremlék volna a Bánffy sirja felé.

Fájdalom azonban, hogy az utolsó jóslás teljesülése még most egyáltalán nem várható.

Pedig itt a bajok forrása. Abban az

óriási hazugságban, melyet ma a liberalizmus jelent, a szabadelvűség besározott jelszava, mely még a Schvarczer intézetben levő párttagot is aláírásra kényszeríti, mely az alkotmány megszegéséig megy a hatalom megtorlásáért. Ime ide jutott a szabadelvű tábor. Sötét kép.

Eszembe jut egy hasonló.

Az Isten választott népe szolgaságba került, oly mély rabszolgaságba, hogy nem is érezte már, megszokta. És akkor férfit támasztott az Ur. Csodatevő vesszőt adott neki, melynek hatalma előtt meghajlott a király, meg még a tenger is. És az a providenciális férfiú kivezette a népet a szolgaság földjéről ellenséges népközt zügó tenger árján keresztül és a nép megbüvölten ment utána ki a szabad pusztába, kéjjel szivta a szabad levegőt, áhitatosan leste Mózes szavát meg — meg nem korgott a gyomra.

És ekkor lázadás támadt Mózes ellen és zugolódott a nép: ime éhen veszünk, vezess minket vissza Egyiptomba husos fazekainkhoz. Hát ekkor Mózes a népen huzott végig vesszejével. Sokan el is pusztultak, de a többi bejutott az ígért földjére.

Deák Ferenczünk! Nézz le pártodra. Te meghajtád a király szívére, a gyűlölet tengerén átvezetted néped az alkotmány mezejére, melyen meglátják az ígért földjét. Ime nézd. Néped követett téged, pártod áhitva hallgatta szavadat, követte tanácsod s most visszafordul.

Gyomra parancsol. Régóta morog, lázong hagyományaid ellen, most hamis prófétára akadt, ki vissza vezeti őket Egyiptomba s ők mennek husos fazekai-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Bojóthy Ilonka.

Irtta: Mándoky Sándor.

(Folyt. és vége).

Milyen édes visszhangot keltettek azok akkor a szívemben! Hogy nézett e pillanatban reám! Mennyi tűz, mennyi szenvedély, milyen mély érzelem tükröződött akkor azokban az átható tekintetű, szürke szemekben!

És én?! Én is szerettem őt. Oh érzem, hogy ő több nekem, mint pusztán jó barát.

Kissé közelebb hajoltam a zongorához és így hozzá is. Aztán elkezdtem az ő nótáját: »Csak lassan, lassan« . . . és kérdezém:

— Ervin, szeret maga engem?

— Miért kérdi? — Hisz tudja, hogy szívem egész melegével szeretem; — szeretem és szeretni fogom még a siron túl is örökre.

— Igaz-e az, amit most mondott?

— Oly igazat mondok, — mint mikor az én jó Istenemmel beszélek.

— Elhiszi-e?

— Hiszem.

— Ili, szeret maga engem?

Szótalanul néztem reá és ábrándozva, öntudatlanul játsztam, játsztam tovább.

— Ili, nem válaszol?

— Most nem. Majd! Majd holnap!

Oh várom, — epedve várom azt a boldog holnapot . . .

A jour után Ervin hazakisért a nénémel. Aztán elváltunk és én — én még akkor este megirtam kérdésére válaszom . . .

Édes Mindenem!

Egyedül most, mikor minden mélyen hallgat az éjben, — beszélek veled. A szívem szól hozzád Ervin, a szívem, mely minden erejével, reményével benned látja boldogságát; tőled várja éltető sugarát. Mert lásd édes, nekem a világon senkim sincs rajtad kívül; a végzet elém sodort, megismertetett, hogy szeresselek. Szeretlek, mert kerestelek a sokaságban. Éreztem, hogy vagy és nyugtalanul vártam jöttödöt. Tudtam, hogy jönni fogsz; — tudom, hogy te vagy. — Te megértesz, mert egyenlő vagy velem és — én szeretem benned ezt a hasonlóságot; szeretem őszinte jellemed, szíved jóságát, mert te jó és nemes vagy. Szeretem benned az aczélerős akaratot, az energiát, mely már annyiszor győzött. Szeretek mindent, mi benned van. A lelked szegődött mellém társul; mindenem vagy, édes atyám, atyám, barátom, — szerelmem. Tudom jól érzem, hogy aggodalmaskodik miattam a szíved. Ne gyötörd magad, bizzál bennem. Itt vagy! — érzem lelked jelenlétét, jóságát. Imádkozom érted, a nyugalmadért. Ilonád.

Oh boldog, nagyon boldog voltam akkor;

— egy édes érzelem töltte be a szívem s ez érzélemmel várom a pillanatot. Várom, melyben újra látom őt; — őt a lelkem ideálját, szerelem bálványát, egész világomat — — —

És az a bohó fiú, az is úgy szerette őt. Szerette és féltette a kékkedős emberektől, pedig nem volt oka reá.

Hónapok teltek el. Az ősz belecsavarodott a télbe s az új esztendő meghozta a várva várt időt, Karnevál bohém uralmát; a farsangot.

A gazdag Bojóthy leány bálványozott királynője lett a szigeti báloknak. A kis város fiatal-sága rajongva esenkedék kegyeért; de a szép leány észre sem látzott venni őket; — csak Ervin és Zoltánnal foglalkozott.

A korzón, a jégen, a jourokon majd az egyikkel majd a másikkal, majd egyszerre mind a kettővel látták és így folytonos találgatás tárgyát képezi, hogy tulajdonképpen, — hát melyik is az igazi, a választott?

Ervin és Ilona féltékenyen őrizték szívök édes titkát; az egészen és egyedül csak övék volt. Zoltán pedig látszólag nem törődött mindig jobban és jobban erősödő ismeretséggel.

Ervin, ki szivesen látott tagja volt Sziget előkelő köreinek; — hol itt, hol ott sokat hallott az excentrikusnak látszó Bojóthy leányról. — A vélemények, mint rendesen, — igen különbözők voltak. Az egyik fél emancipálnak tartá és tömjenezte; — a másik meg nagyon is szabadnak és pálczát tört viselkedése fölött.

hoz, melyek drágábbak nekik, mint emléked, munkád, alkotmányunk.

Deák szelleme adjon erőt a nemzetnek, hogy az alkotmányos érzés sok csodát művelt vesszeje ismét visszaterelje a husos fazekakhoz ragaszkodó népet az ígéret földjének útjára.

P—y.

Kitüntetett államtitkár. Király ő felsége dr. Plósz Sándor igazságügyminiszteri államtitkárnak, kitűnő szolgálatai elismerésül, a *Lipót-rend* középkeresztjét díjmentesen adományozta.

Körrendelet a díjnokokról. A díjnokokra eddig vajmi kevés gondja volt az államnak. Nem rég megalakították önerejükben a díjnokok országos egyesületét s így mint testület kérték ügyüknek pártolását. A kereskedelmi miniszter most körrendeletben szabályozza az alája rendelt hivatalokban alkalmazott díjnokok szolgálati viszonyát. A körrendelet szigorúan megszabja a díjnokok teendőit, a nyugdíjról azonban egy betűvel sem emlékezik meg.

Hangulatesinálás.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, decz. 13.

Mióta a Lloyd-klub megfeszült azoktól a »grófocskáktól«, kiknek kilépését a kormány lapjai szeretik egész jelentéktelen eseménynek feltüntetni, — azóta ott parancsszóra hisznek, vagy hallgatnak el mindent.

Most már csak hangulat és a többi megjön magától. A hangulatesinálásnak pedig ezerféle módszere van s ezek közé tartozik az a közlemény is, mely a korona feltétlen bizalmáról regél s melyet tegnapi számunkban egész terjedelmében közöltünk.

Ez azonban már semmiképen nem korrekt neme a hangulatesinálásnak s legkevésbé sem »ártatlan«. A korona háta megé bújni, jóllehet igen hasznos lehet, de egy parlamenti kormányának s így a mienknek is első s legfőbb kötelessége a

korona tényeit fedezni s nem a Szt-István palástját takaróul használni.

Különben a szárnyra kelt hírek a korona feltétlen bizalmáról s helyesléséről legtávolabbról sem felelnek meg a valóságnak, mert amint egy, a kormányhoz közel álló egyéniség kifejti:

»A kihallgatás arról győzte meg Bánffy-t, hogy a korona ragaszkodik az alkotmányos formák betartásához. A miniszterelnök olyan utasításokat kapott, hogy még az utolsó perczen is kísértse meg az indemnitásnak, a kiegyezési provizóriumnak és az ujonczjutaléknak törvényes megszavazását. Az állami rend e legminimálisabb követelményeinek megszerzéséhez kapta meg a miniszterelnök az uralkodó bizalmának kifejezését, de semmiféle újabb előterjesztéshez ő Felsőge már csak azért sem járulhatott hozzá, mert Bánffy báró ilyen előterjesztést nem is tett. Azt is hallottuk, hogy Bánffy br. teljesen megrendített pozíciójának felismerésében oly lépésre fogja magát elszánni, mely neki legalább a tisztességes visszavonulást fogja biztosítani. Azt, amit az ischli konferenciák után elmulasztott tenni, azt most óhajtja tenni, — az önálló berendezkedésről szóló törvényjavaslatot benyújtani, melylyel azt reméli, hogy az ellenzék szenvedélyességét lecsillapítja.«

Schwartzert, mint aláíró.

Tegnap, számunkban közöltük a Tisza-lex aláíróit s megjegyeztük, hogy az aláírók között van *Urányi Imre* is, aki aligha volt képes az aláírásra. Erre vonatkozólag a »H.—K.« a következőket közli:

A kormánypárt ez a tagja — köztudomás szerint — már hónapok óta elborult elmével van gyógykezelés alatt a Schwartzert-féle intézetben s állapota — mint arról a hozzá közel állók mély részvétellel meggyőződtek — reménytelen. Az a kérdés tehát, hogyan került most már a Tisza-féle javaslatra *Urányi Imre* aláírása? Ugy hamisították-e ezt oda és akkor ki volt a hamisító? Vagy pedig ezt öntudatával nem rendelkező, beteg embert úgy kényszerítették az aláírásra. Akár az egyik, akár a másik eset történt, nemcsak a büntető törvénykönyvbe ütköző dolog ez, hanem az a

Egy társaságban pedig még maga Zoltán is kifogásolta Várhegy ifju urnőjének egyik-másik cselekedetét. Ervin, ki hallotta Zoltán nyilatkozatát, nehogy feltűnő legyen fellépése, — hallgatott ugyan; de rögtön elhatározá, hogy etárgyban okvetlen beszél Ilonával.

Gyönyörű márcziusi nap volt. A kis város intelligenciája vigan sürgött-forgott a széles beton járdákon élvezve a szeszélyes tavaszi napsugár korai melegét. — Ervin gondolataiba mélyedve hagyta el lakását. — Találkozni és beszélni akart azzal a leánnyal. Megkérdezni Zoltán atyáskodó viselkedésének okát; — aztán továbbsszóni az édes jövendő ábrándos terveit.

Lépten-nyomon ismerősökkel találkozik; de most nem csatlakozik hozzájuk, csak megy, megy mindig tovább. Keres valakit. Keresi és végre megtalálja. Az utca szegletén emelkedő apáca kolostor rácsos kerítése mellett jön fel a főutczára Bojóthy Ilona Zoltánnal. Vigan nevetgélnek, — hangosan csevegnek; úgy látszik érdekes tárgyak akadt. Ervin látja őket s azon a hosszukás halavány arczon megint végig fut az a keserű rángás és szerető szívében teljes vehe-montiájával lobban lángra a féltékenység pislogó szikrája.

Egyszerre eszébe jut mindaz, mit a Bojóthy leány kacérsága és állhatatlansága felől hallott. — Hátha ez mind igaz; hátha ő is, meg az a másik is csak játékszer, csak ualóműző gép annak a leánnyal a kezében, ki csak ideig-óráig foglalkozik velük s aztán ha megunták őket, hát eldobja magától?! — Az ő ábrándos,

mélyen érző lelke e gondolatra ellenkezésbe jön szerelmes szívével. Nem! Nem akar találkozni velük. — Hirtelen egy mellék utczába fordul és lakására siet. — Ezer és ezer gondolat és legkülönbözőbb érzelmeknek egész légioja üzi, kergeti egymást háborgó lelkében. — Százszor is neki készül, hogy saját otthonában keresi föl azt a leányt; beszél vele és felvilágosítást kér viselkedése felől. Ugy hiszi, hogy joga van hozzá; hiszen szereti, hiszen az övé. De nem, nem! — Hát koldulni megy kegyeiért?! Soha! — Így éri az alkony, az éjszaka. Egész valója lázban és mint viharverte sajka hánykódik az érzelmek felkorbácsolt tengerén.

De hát mit tegyen?

Irni fog neki, — igen irni, még egyszer — talán utoljára. . . .

Bojóthy Ilona egy elsárgult levelet vesz elő. Sokszor, nagyon sokszor olvasta ő azt már át azon nap óta, melyen a kezeihez jutott. Talán kívülről is tudja; — vagy talán már el is felejtette és nemcsak a tartalmát, de tán még az íróját is?!

Az a levél pedig így hangzik:

Drága!

Midőn leültem e sorok megírására önkénytelenül is az Arany ember Fabulája jutott az eszembe, ki szívtelen urának mindig egy *ilyen pénteket* kíván. Az az ember átkozódott akkor; — volt oka rá. Oh volna, nagy okom volna nekem is arra. Én pedig a késő éjszakának

czinismus, melylyel elkövelték, oly felháborító, melyhez csak egy hasonló történt a közel mulban s ez is báró Bánffy Dezső érdekében. Mikor ugyanis Budapest főváros törvényhatóságában a miniszterelnököt a gálabürgerségre ajánlották, az aláírók közt szerepelt egy vagyonos lipótvárosi polgár neve is, aki akkor is, most is ott van az ápolitak közt a lipótzmezei örültek házában. Tehát az esetben is nyilvánvalóan névhamisítás történt s miután ez megtorlatlan maradt, vetek bátorságot most *Urányi Imre* nevének meghamisítására.

Elnök-jelöltek.

Budapest, decz 13. (Saj. tud. táv.) Az elnök-jelöltek egyre-másra szaporodnak. Ujabban ismét más megállapodás történt a képviselőház leendő elnökének személyére vonatkozólag a szabadelvű párt klubbjában s erre azt mondják, hogy végleges (?).

Az újabb megállapodások szerint *Perczel* Dezső belügyminiszter lenne a képviselőház elnöke, *Tallian* Béla és *Dániel* Gábor pedig alelnökei.

Előkészületek.

Budapest, decz. 13. (Saj. tud. táv.) Bánffy br. miniszterelnök el van rá készülve, hogy a képviselőház ülésterme a leendő megnyitás alkalmával is ugyanazon abnormis képet fogja nyújtani, mint az elnapolás alkalmával. Ezen kilátásokat a kihallgatás alkalmával elő is terjesztette a felség elé, kitől hir szerint két keletnélküli leiratot hozott a ház elnapolására, vagy felosztatására.

Hangok a vidékről.

Verecz, decz. 13. (Saját tud. táv.) Verecz város képviselő testülete ma tárgyalta Csongrád vármegye ismeretes körlevelét s azt visszautasítja. A gyűlésen rokonszenves hangok nyilvánultak az alkotmányt védő szabadelvűek s az ellenzék iránt.

Verecz város választópolgárai különben akciót indítottak meg, hogy *Szilágyi* Dezsőt Verecz diszpolgárává válasszák. A választópolgárok továbbá

kisérteties csendjében, — csak e sajjó szív dobogását hallva, — azt kívánom: Drága, — sohase adjon az Isten neked egy ilyen pénteket mint ez a mai nap volt az én szegény szívemnek. Tudod-e mi az, mikor az ember úgy is keresztre feszítve szenved? Tudod-e mi az, mikor a kimerüléshez közeledő lélek égető szomját üdítő csepp helyett — epével akarják ol-tani? Hát az én hibám-e az, hogy a lángoló szerelem az örülésbe visz? Hát az én bűnöm-e az, hogy mikor mindenki ellened nyilatkozik, én nem akarom és nem is tudhatom elhinni azt; pedig napról-napra erősbödik szívemben a kétség; — hisz mindég azt az embert látom veled, — ki mint sötét árny lebeg közöttünk. Oh, a kékkendős iránti közöny gyűlöletté vált és atyáskodó nyilatkozatai csak fokozzák a gyanum és e gyanu végsőig hajítja e szerencsétlen szív mérhetetlen szenvedéseit. Ilona! Ha van szívedben csak parányi szikrája annak az anynyiszor mondott szerelemnek, — e szerelemre kérlek: szakíts ez emberrel!

Mit tudom én mi kapocs köt hozzá; mit tudom én milyen rugója van annak a nagy barátságának, mely csak hetek óta nyilvánul oly szembetűnő módon köztetek? Oh add, add vissza a lelkeim nyugalmát; hisz ily körülmények között a pokol örök szeretetére is csak pillanatig tartó kin az én keserves életem egyetlen percéhez képest. — Tudod czélotmat, terveim; ismered az érzelmet, mely munkára serkent, mely dolgos nappallá változtatja éjszakaiamat. — Tudod ez mind csak érted, egyedül

legközelebb értekezletet fognak tartani, melyen felszólítják a kerület képviselőjét *Herczeg Ferenczet*, hogy aláírását vagy vonja vissza, vagy mandátumát tegye le.

Legujabb.

Budapest, decz. 13. (Saj. tud. táv.) A »P. H.« sértő cikke miatt, mely a Ház elnapolása alkalmából jelent meg, a párbaj *Kenedi Géza* és *Kubik Béla* között holnap szerdán fog végbe menni. *Molnár Bélát* és *Wolfner Tivadart* nevezte meg segédeinek.

Budapest, decz. 13. (Saját tud. táv.) A »Magyarország« értesülései szerint az ellenzék nagy házszabály vitára készül szombatra még pedig az utolsó ülés jegyzőkönyvének tartalma miatt. A jegyzőkönyv szövege szerint ugyanis a miniszterelnök előterjesztéseket tett volna a Háznak, ami azonban legtávolabbról sem felel meg a valóságnak. A jegyzőkönyv ilyen elferdítése miatt nagy az ingerültség az ellenzéki pártkörökben és célzatosságot látnak benne.

A szombati ülés tárgya lesz az elnökválasztás határidejének megállapítása, melynél előre is látják némelyek, hogy a miniszterelnöknek igénybe kell vennie a magával hozott kir. leiratokat. Ezen tárgyhöz ellenzéki részről már eddig is 9 képviselő van szólásra feljegyezve.

Budapest, decz. 13. (Saj. tud. táv.) Láng Lajos a képviselőház lemondott alelnöke, mint hírlík, a politikától végkép megvált s minden oly köteleket, mely őt ehhez fűzi, igyekszik föloldani. A belvárosi szabadelvűkör elnökségéről lemondott és egy évi külföldi tanulmányútra megy.

A róm. kath. tanítók közgyűlése.

A nagyvárad-vidéki r. k. néptanítóegylet e hó 13-án tartotta a kath. kör helyiségében évi közgyűlését. Reggeli 9 órakor *Kledorfer Lambert* h. házfőnök az olaszai plebániái templomban szent misét tartott, mely után a tanítók

felvonultak a kath. kör helyiségébe, hol *Zajnay János* prépost-kanonok elnöke alatt a következők voltak jelen:

Stark Gyula alelnök, *Magdics Károly* jegyző, *Békési János* pénztáros, *Kovalik János* ellenőr, *Nagy Lajos* könyvtárnok; továbbá *Kledorfer Lambert* házfőnök, *Gáabrielly Lajos*, dr. *Karácsonyi János*, *Gresinczy Antal* plebánosok, *Kópis József*, *Pák Emil* hitoktatók; *Oó Mihály*, *Ember György*, *Számborovszky Rezső*, *Domokos Andor*, *Wellner Alajos*, *Bellavics Antal*, *Pálffy László*, *Aul Antal*, *Véber Sándor*, *Petrásovits Antal*, *Stéger Géza* tanítók, *Dobó János* énektanító.

A vidéki tanítók meglehetősen nagy közönyt tanusítottak a közgyűlés iránt

Zajnay János megható beszédben emlékezett meg mélységes gyászunkról, mely feleséges királyné asszonyunk, *Erzsébet* elhunyt alkalmából nemzetünket sújtotta. Nagy pedagógiai jártassággal kapcsolta össze a katasztrófát korunk vallástalan irányu oktatásával s elősorolta az orvos szereket.

A megnyitót a jelenlevők nagy megilletődéssel és figyelemmel hallgatták végig.

Következett *Számborovszky Rezső* egyleti tag jelentése a magyarországi róm. kath. tanítók országos bizottságának folyó évi aug. 19-én megtartott gyűléséről. — A milleniumi közgyűlésre a felolvasó ötödmagával küldetett ki a várad egyházmegye részéről s az ott tapasztaltakról kimerítő jelentésben számol be. Jelentése végén elismeréssel szól dr. *Steinberger Ferencz* elnök és *Ember Károly* alelnöknek azon tapintatos eljárásukról, hogy a kath. tanítók országos bizottsága nevében mélyen megindító részvétfeliratot küldöttek ő Felségének *Erzsébet* királynénk gyászos elhunyt alkalmából.

A tárgysorozat következő pontja *Domokos Andor* értekezése volt, melyet a közegészség köréből választott. Ugy a *Számborovszky Rezső* mint *Domokos Andor* tanítóknak a közgyűlés felolvasásukért köszönetet szavazott s dolgozataikat a jegyzőkönyvhöz csatolni határozta.

Azután a folyó ügyek következtek, melynek végén a tisztujítás tartatott meg. Elnöknek szünni nem akaró éljenzések között megválasztották: *Zajnay János* prépost kanonokot, alelnök lett: *Stark Gyula*, jegyzők: *Magdics Ká-*

rolly és *Domokos Andor*, pénztárnok: *Békési János*, könyvtárnokok: *Nagy Lajos* és *Számborovszky Rezső*. Majd megalakult a tizenkéttagu választmány *Nogely István*, *Kledorfer Lambert*, *Oó Mihály*, *Ember György*, *Sperk József*, *Wellner Alajos* stb. urakból.

Schlauch bibornok és a tanítói korpótlék.

Ezután *Számborovszky Rezső* egyleti tag a következő indítványt tette, melyet a közgyűlés általános helyeslések között egyhangulag fogadott el:

Nagyságos és Főtisztelendő

Zajnay János Prépost-Kanonok Ur!

Nagyrabecsült Elnökünk!

Igen Tisztelt Tanítói Közgyűlés!

Mindnyájunk előtt tudva van, hogy az 1893. XXVI. t.-cz. szerint a tanítók fizetése korpótlék czímen minden szolgálati öt év után ötven forinttal emelkedik.

Mély hálával telik be szívünk, midőn a Főmagasságu és Főtisztelendő dr. *Schlauch Lőrincz* bibornok-püspök ur kegyurasága alatti iskolákban a legmesszebb menő kedvezményeket tapasztaljuk.

Ő Eminentiaja nem várta a korpótlék kérvényezését, október 1-re folyamodvány nélkül kiutalta; ő Eminentiaja nem nézte, hogy a tanítók az ő iskolájában tanítanak-e öt éve, ha néhány napig is működtek, de öt évi szolgálatuk megvolt: kiutalta nekik a korpótléket; ő Eminentiaja nem tekintette, hogy a törvény havonként rendeli annak kiadását, hanem saját érzelmeire, fenkölt gondolkodására hallgatva, negyedévenként előre utalta ki.

Nagy örömet szerzett ezzel a tanítóknak, mert úgy a jelent, mint a jövőt tekintve sokkal jobban használhatják ha nagyobb összegben nyerik.

Ugyanazért tiszteletteljesen indítványozom; mondja ki a várad-vidéki Tanítóegylet közgyűlése, hogy ő nagyméltóságának nemes kebelre való ténykedéseit a legmélyebb tisztelettel köszöni, mint az elismerésnek s a tanítói állás megbecsülésének ily szép nyilvánulás jegyzőkönyvében megörökíti s ezt egy hódolat-telejes feliraltban bizottság útján juttatja a bölcsenek bölcséhez ő Eminentiajához.

Nagyvárad, 1898. Karácsonhava 10-ik napján.

Hazafias tisztelettel:

Számborovszky Rezső, s. k.

róm. kath. népisk. tanító.

érted történik — és mégis! . . . Jaj! ezerszer jaj e boldogtalan szívnek! Öld meg egyszerre, — öld meg egyetlen szavaddal. Édes lesz nekem tőled a halál; — csak lassu kinoknak ne vessed martalékul lelkemet; — ne vedd el az eszem! Iszonyu harcban áll az a szívemmel. Ez melletted, az ellened beszél. — Nefélj, szabad vagy; ha akarod, visszaadom a szavad. Annak tudatában, hogy volt idő, mikor engem is szerettél, boldogan halok meg. — Az én sorsom úgy is szenvedés volt; — nyugodtan járom meg tövises útját. Elmegyek az édes anyám után. Édes lesz pihenni odalent; ott tán megnyugszik e még poraiban is érted vérző, vonagló szív. Lázban a fejem, — halántékomon sebesen lüktetnek ezer és ezer gondolat és vadul forogó érzelem kinos csatája közt. És e rémes gomolyokból Nirvána fényes alakja tündöklök elő, hívólag nyujtva hőszi, karjait felém. Megyek! . . . Ah mily jó ez a hideg vas. — Hátha csattanó csókja is oly hideg, oly enyhét adó lenne?! — Hátha egyszerre vége szakadna minden kinnak, minden szenvedésnek?! Nekem talán ugy sincs már mit elveszíteni s az én mulásom majd könnyet nem fakaszt. Nem borul siromra szerető szívrokon, — nem emlékezik rólam fájó siralom. A vadvirág lepel, mely majd elhagyott hantom borítja el, minden kicsinyke ajakával a néma éjfélen, rólad fog regélni énekeim. Rólad, kit ott is szeretni fogok én és nem szólnak majd arról, akiért megölted a szívemet.

Megörülök! — Azt sem tudom, mily sza-

vak szakadnak fel vergődő lelkemből, hogy aztán papírra vessé azokat reszkető kezem. — Érzem, hogy nem birom tovább, hogy mindjobban és jobban homályosodik el körültem a világ. — Mily édes, enyhétadó lenne most sirni. Akkor talán ez a csordultig telt szív megkönnyebbülne?! — De a láz tüze kiszáritá könnyeim forrását s a sötét fátyol, melyet szemeim elé von, örök éjszakáról beszél. — Éjszakáról, melyben megszakad az élet; nyugalomról, mely eltölti lelkemet. — Ilona! iszonyu kín és tenger bánat között vergődik a lelkem. — Ez lett jutalma annak, ki igazán, ki forrón és hiven, ki lángolón szeret! ez a jutalma annak a szívnek, mely még halóporában is örökre a tied. Sokat csalódtam, mindig szenvedtem; — ez végzetem. Legyen hát a fájdalom egészen az enyém. És te, te Drága, légy ezerszer megáldva; — légy oly boldog, amilyen boldog földi lény csak lehet s ne adjon az Isten neked soha, — sohase — ilyen keserves pénketek!

Ervin.

A levél kihullott Bojóthy Ilonka kezéből s a szép leány ragyogó szemei lezáródtak. Majmuna odaült mellé és tündér karjaival elringatta őt. Elaludt, álmodott; csodás álma lehetett: mosolygott és könnyezett . . .

A nagy karos tartókban tövig égtek le a gyertyák.

Keleten pirkadni kezdett az ég alja. A rózsaszín hajnalsugár vidáman hirdeté az éb-

redező földnek fejedelme közeledtét, kinek fogadására biborpalástot öltöttek az ősz fejű hegyek. Itt van, itt van ő! Az élet urának lángoló sугaru aranyos kocsija most dobog fel az azurkék boltozatra. Madár dal kél a bérceken s a kis pacsirták csicsérgő hozsannával köszöntik a felkelő napot.

A kis templomban megkondul a harang. A munkára készülődő nap hátalatt szívvvel rebegi el reggeli fohászatát az ő jó Istenéhez, ki új napot virrasztott gyermekeire.

— Az öreg Evi néni nagy lelkendezve toppant be a szobába.

— Teremtő Jézuskám! hát nem itt aludt el!

— Csodálkozásában akkorát csattantott a kezeivel, hogy Bojóthy Ilonka felébredt édes álmaiból és hirtelen felugrott az íróasztal mellől.

— Aranyos gyermekem! kisasszonykám lelkem vendégünk, nagyon kedves vendégünk érkezett.

Bojóthy Ilonkának már nem volt annyi ideje, hogy legalább megkérdezhesse: Kicsoda? mert a következő pillanatban már feltárult a nagy szárnyas ajtó.

— Ili! Drága Ilonám!

— Ervin!

— Az vagy-e még mindig, a ki voltál?

— Örökre a tied! — — —

A jó öreg Evi néni a fehér fodros köténye sarkával törölgette tisztos arcán alápergő örömkönyveit.

Az indítvány elhangzása után *Zajnay* János elnök kijelenti, örömmel fogadja azt; indítványozó megelőzte őt: aki mindenha kifejezést kívánt adni a bíbornok-püspök iránti törhetlen ragaszkodásunknak, mely után egyhangu elfogadásra ajánlotta az előterjesztést.

Miután a tárgysorozat véget ért *Zajnay* János elnök megköszönte ugy a papságnak, mint a tanítóknak szives érdeklődésüket s az alelnök nevében meghívta ebédre a *Zöldfa* helyiségébe; hogy *Zajnay János* az egyesület elnöke megvendégelte a közgyűlésen megjelent összes tagokat.

A közgyűlés az elnök éltetésével oszlott szét s félelgykor a nagy terembe gyülekezett. Az asztalfőn: *Stark Gyula* alelnök foglalt helyet s körülötte a közgyűlés tagjai csaknem mindnyájan. Az első felköszöntőt *Stark Gyula* mondta a bíboros-püspökre s azután még számos felköszöntők hangzottak el. — Czeglédy konyhája és pinczéje is remekelt.

A tenkei rablógyilkosság végtárgyalása.

— Saját tudósítónktól —

Eppen egy esztendeje történt, hogy a csendőrség Tenkén elfogott nyolcz cigányt, akiket gyilkossággal vádoltak.

Három vádlott beösmérő vallomást tett s ezeknek, a károsoknak s a tanuknak a vallomása alapján fogva is tartották őket.

A vizsgálat bámulatos nagy eredményt ért el, a mennyiben egy gyilkosságot, egy gyilkossági kísérletet s ötven lopási esetet derített ki a vádlottak ellen.

A törvényszék most tárgyalja a bűnügyet s a tárgyalás legalább két napot vesz igénybe.

A vádlottak tagadnak, azok is, akik előbb beismerték rémes tettüket, most visszavonják vallomásukat s azt mondják, hogy csak is a kínzások miatt ismerték be tettüket.

A vádlottak mindannyian cigányok, elszánt vad kinézésű emberek.

Különösen érdekes a negyedik vádlott, aki a gyilkosságot elkövette, aki baltával verte széjjel a fejét egy embernek. Ez a vádlott egy pupos kis ember, akiből a legkevésbé sem néz ki az, hogy gyilkos.

Az elnök *Fassy Pál*, minden vádlottnak elmondja vallatása előtt:

— Ösmérje be a tettét, azt a törvényszék enyhítő körülménynek fogja tekinteni.

Mindhiába, a vádlottak mindvégig tagadtak.

A végtárgyalásról tudósítónk a következőket írja:

A törvényszék tegnap kezdte tárgyalni a tenkei cigányok bűnügyét, akik a múlt év novemberében a nagyszalontai vásárról hazamenő utasokat kifosztották s egy embert meg is gyilkoltak, egy másikat pedig fél holtra verték s csak azért nem verték agyon, mert azt hitték, hogy már megvan halva.

Az ezen éjszaka elkövetett bűntetteken kívül még sok más dolgot derítettek ki a csendőrök, hogy most a törvényszék egy gyilkosság, egy gyilkossági kísérlet, két rablás és negyvenhat lopási ügyben fog ítéletet hozni.

Ezeket a lopásokat a legvakmerőbb módon követték el.

A vásárról jövő embereknek a szekerekről lopták le a tárgyakat, addig, amíg a szekeren levők aludtak.

A vádlottak mindannyian cigányok, nyolcz fő vádlott van, akik egy esztendő óta le is vannak tartóztatva, rajtuk kívül még öt szabad lábon lévő vádlott van, akik közül négy asszony.

Erdekessé teszi az ügyet az, hogy nyolcz védő ügyvéd van.

A tárgyalásra be van idézve a károsokon kívül *halvánhél* tanu is, ugy hogy a monstre ügyben ítélet még ma sem lesz.

A tárgyalást dr. *Tassi Pál* kir. tsvzéki

elnök vezeti, a tanácsnak a tagjai *Kepes Miklós* és *Nagy Dezső*, jegyző *Gyenge Béla*.

Ügyész dr. *Korn Lajos*.

A vádlottakat a következő ügyvédek védik:

Dr. *Várady Zsigmond*, *Dési Géza* dr., *Stocker József* dr., *Wawrek Kálmán* dr., *Thury Kálmán* dr., *Mártonffy Bogdán* dr., *Kripka Henrik* dr., *Ritoók Géza* dr.

Vádolva vannak a következők:

Oláh Sándor, *Lakatos Ferencz*, *Lakatos István*, *Varga Moka István*, *Téglás József*, *Ajtai György*, *Téglás István*, *Téglás Mihály*, *Fekete Tógyer*, *Téglás Róza*, özv. *Urbán Mihályné*, *Balázs Giper Mihályné*, *Argyelán Sándorné*.

A végtárgyalás elején az elnök ismertette a bűnügyet.

A múlt évben a novemberi szalontai vásár után a vádlottak kiállottak az országutra azon czéllal, hogy a vásárról jövőket kirabolják.

Előbb több szekeret kifosztottak, az embereket azonban nem bántották, mert azok aludtak.

Nem sok idő múlva jött *Popa Gábor* és *Szabó Jakab*.

Ezeket a cigányok megtámadták, egy-egy bundát a fejükre borítottak, azután baltával verték a fejüket.

Popa Gábor meghalt, *Szabó* azonban életben maradt.

A cigányok azután kirabolták a szekeret. Mielőtt azonban eltávoztak volna, még egyszer megvizsgálták a vérben fekvő embereket s *Szabó* úgy tett, mint ha meg lenne halva.

Ez a csel jól is sikerült, mert azt hitték, hogy meghalt s ott hagyták feküdni az országuton, később azután egy szekér felvette s bevitte Tenkére, ahol ápolás alá vették.

A vádlottak közül csak három tett beösmérő vallomást a csendőrök előtt s ezen kívül bizonyították ellenük egy fehér kutya, a mely a cigányokkal volt együtt.

Az életben maradt *Szabó Jakab* nem tudja, hogy kik verték, mert a fejére bunda volt huzva.

A panaszosok.

Először a panaszos özv. *Popa Gáborné* hallgatta ki az elnök, akinek férjét kirabolták.

— Élt-e férje mikor hazavitték?

— Rég nem élt már akkor.

— Mennyi pénzzel jött ő hazafelé?

— Azt hiszem 25 frttal.

— A ruhája meg volt?

— A kabátját nem találtam rajta, a nadrágja össze volt késsel szurkálva. Inge véres volt.

400 frt kártérítést kér.

Popáné után *Szabó Jakabot* hallgatták ki.

Előadja, hogy mikor a *Popa* szekere után hajtott nov. 20-án este, egy nagy csoport embert láttak az erdőben állani. Hogy mi történt, ő azt nem tudja, mert őt is félholtra verték. 2 frt 50 krt, egy zsák káposztát és egyéb apróságot vettek el tőle.

— Hogy ütötték?

— A bundát a fejemre tették, valaki ráterdelt, s ugy vertek.

Elmondja, hogy később visszajöttek s megnézték, hogy él-e s csak akkor távoztak el, mikor azt hitték, hogy meg van halva.

A kisebb bűnügyekre került ezután a sor. *Zsurka Tógyer* káros előadja, hogy szekeren ment, lovait megfogták, ő a kocsiról leugrott, valaki neki ment, ő elfutott és segítségért kiáltott. Csak a szumánját vitték el a kocsiról.

— Megismerné a vádlottak közül azt, aki megtámadta?

— Nem!

A gyilkosságról csak később vett tudomást.

— *Szabó Jakab*bal nem beszélt a történetek után?

— Nem, csak reggel Tenkén, mikor halottam, hogy gyilkosság történt. Akkor *Szabó Jakab* azt adta elő, hogy el van törve a hátgerince.

— Emlékszik-e, milyen napon történt a támadás.

— Csütörtökön, azaz hogy pénteken este, mert akkor volt a vásár.

Ambrus Mihályné ott volt a szalontai vásáron. Másnap vette észre, hogy kocsijáról, a melyen *Deák István*nal ült, a holmijait és kü-

lönösen két abroszt loptak el tőle. Hogy mikor lopták el, nem tudja. 2 frt kártérítést kér.

Papp Juliánnának a plüsch téli kabátja és egy pár uj cipője veszett el. 13 frt kára volt. Csak Tenkén vette észre a lopást, a ladból lopták el, amelyet felfeszítettek. Hogy mikor történt, nem tudja. Csak egy oláht látott az uton kocsijuk után ballagni. Szintén a *Deák István* kocsiján jött.

Dr. *Várady*: Honnan tudja, hogy *oláh* volt akivel találkozott?

B. *Deák István Ambrus Mihálynéval* és *Papp Juliánnával* jött a kocsin. Két esernyője, két szövet, csikos törülköző kendője veszett el. Azt adja elő, hogy otthon vették észre, hogy a ladjuk fel van feszítve. Kártérítést nem kíván. *Ő nem is volt jelen az esetnél, hanem csak a fia, aki meghalt.*

Arany Zsuzsánna: Ott volt a szalontai vásáron. Szalontára csütörtökön hajnalban ment.

Egy ruhája veszett, mely piros zsebkendővel volt összekötve. A tarisnyából veszett el *Görbed* és *Kávásd* között. *Kávásdon* vette észre, hogy a tarisnya ki van vágva. 2 frt 50 kr kárja van, megtéríteni kéri. A tarisnya a saroglyában volt.

Wawrek: Nem-e a surliódás következtében szakadt ki a tarisnya?

— Nem!

Balázs Giper Sándornak az uton egy kis szilkéje veszett el. Amint Tenke felé mentek kiabálásokat hallott és látta, hogy egy cigány a szilkét elemeli a kocsiról. Utána is csapott az ostorral s az elszaladt.

Nyékra Terentitől ugyanakkor éjjel tengerit, pálinkát, tarisnyát vittek el. Kárja 3 frt.

Bora Gligor Szalontáról jött, ekkor azt vette észre, hogy egy alak a szekeren piszkál. Rákiáltott, mire az beugrott a sánczba, de visszajött és megtámadta egy késsel. A támadó azonban csakhamar elszaladt. Egy fehér kutyát is látott az alakkal. Kára 1 frt 16 kr., melyet megítélni kér. A vádlottak közül nem ismeri meg a tettest.

Bambu Szárné a kocsiban feküdt. Érezte, hogy a kendert, amelyen feküdt, kirántják feje alól. Megálltak a kocsival és férje kereste a tettest, de az elszaladt. A koci mellett 12 köteg kendert megtaláltak. Mikor férje a kendert kereste, valaki megtámadta, de férje kirántotta magát s a kocsira visszaszaladt. Kára 7 frt, megítélni kéri.

Gánye Flore Pántye Juon kocsiján jött s észrevette Tenkén, hogy annak tengerijét ellop-ták. A tengeri nem eshetett le a kocsiról. Kára 5 forint.

Elnök felolvassa a meg nem jelent *Bogdán Pál* panaszosoknak és tanuknak a vizsgálat során tett vallomásait, amivel a délelőtti tárgyalás egy óraker véget ért.

A vádlottak kihallgatása.

Délután a vádlottaknak a kihallgatására került a sor.

Sorban egymásután jöttek a vádlottak, akik mindannyian tagadták az ellenük emelt vádat s azok is, akik a csendőrök előtt beösmérő vallomást tettek, vallomásaikat visszavonták.

Egyáltalában mindannyian keservesen panaszkodtak a csendőrök ellen, akik, mint állítják, őket éjnek idején folytonosan kínozták s azt mondják, hogy beösmérő vallomásukat csakis a kínzások folytán tették.

Oláh Sándor egy 27 éves fiatalember, családos, Temesvárt volt katona. Büntetve még nem volt. Az elnök figyelmezteti, hogy valljon be mindent ugy ezt enyhítő körülménynek fogják tekinteni s a vádlott reá is mondja, hogy ugy fogok, azonban a beösmérő vallomását, amelyet a csendőrök előtt tett, teljesen visszavonta.

Hasonló értelemben vallott *Lakatos Ferencz* II. rendű vádlott is.

— Volt már büntetve?

— Csak egyszer, kezeit csókolom, egy tyukért; két vagy három hónapra itéltek el. (Derűtlenség.)

A dologról különben mitsem tud.

— Egy Istenem, egy lelkem, semmi sem igaz a dologból, csakis az, hogy a csendőrök kínoztak.

— Hányszor vallatták?

— Sokszor, hat hétig minden éjszaka.

Legelőszőr az erdőben vertek . . . Lánczsal összekötötték a kezemet, azután két csendőrt vert.

A legérdekesebb vádlottnak a kihallgatása következett ezután: a *Lakatos Istvánné*, aki azzal van vádolva, hogy ő verte agyon *Popát*.

Lakatos alacsony, kis pupos ember, süket is, ezenfelül annyira bamba, hogy minden kinéz belőle, csak az nem, hogy lopni vagy pláne gyilkolni tudna.

Természetesen ő is tagad.

Az áruló fehér kutya Lakatosé s ezért mindent elkövet, hogy a kutyájának létezését letagadja.

Tagadja, hogy kutyája volna, tagadja, hogy részt vett volna a dologban s határozottan állítja, hogy ő a tett elkövetése idejében otthon volt.

Ez az ember már egy ízben két évet töltött a fegyházban.

A negyedik vádlott *Varga Móka* István. Ez a vádlott is tagad. Vallomását így kezdi:

— Egy Istenem, egy lelkem, nem tudok én semmit sem, csókolom a kezit, lábát nagyságos elnök ur.

Erősen panaszkodik, hogy talpát verték a csendőrök.

Varga a falu szélén lakik, nem messze a véres tett színhelyétől s azért meg is kérdezi az egyik bírótól, hogy nem hallotta-e a lármát, Varga erre így felel:

— Nem én kérem, később sem hallottam a dologról, mert a szegény cigányembernek nem beszélnek el semmit sem.

A következő vádlott *Téglási József*, aki szintén tagad, noha a csendőrök előtt beismerő vallomást tett.

Ajtai György, *Téglási István*, *Téglási Mihály* szintén tagadtak.

Az utolsó három ember a fehér kutyára vonatkozólag tett érdekes vallomását, amelyben mindhármán azt állították, hogy a fehér kutya Lakatos Istváné volt.

A fővádlottak után kihallgatták még a szabadlábon levő vádlottakat, akik szintén tagadtak.

Este azután megkezdődtek a tanuvallosások.

A kihallgatott tanuk mindannyian ellene vallanak a vádlottaknak.

Este nyolcz órakor az elnök a tárgyalást felfüggesztette.

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATÓ.

Deczem. 17. Jogász felolvasó estély a Kereskedelm Csarnokban.

Dec. 18. A díjok egyet közgyűlése d. u. 3 órakor a megyei árvászek tanácstermében.

Dec. 19. *Recht* Sándor hangversenye a Fekete Sas nagytermében.

Dec. 26. »University extension« a jogakadémia disztermében este 5—7-ig.

Dec. 26. Az iparosok színelőadása az Apolló épületben.

* **Előléptetések az egyházmegyei hivatalban.** *Fetser* Antal kanonoki kinevezetése az egyházmegyei hivatal többi tisztviselőinek is előléptetést hozott. Dr. *Szemethy* Gézá, a szentszéki jegyzőség megtartása mellett püspöki titkárrá, *Mayer* Antal szentszéki aljegyzőt püspöki czerimoniariussá és levéltárnokká *Nyáry* Ignác actuariust püspöki könyvtárnokká és igatatóvá léptette elő a bibornok-püspök.

* **Biharmegye közgyűlése.** Biharmegye törvényhatósági bizottsága rendes évnegyedes közgyűlését december hó 21-én tartja meg. A közgyűlésre ez uttal is pár száz ügdarab van kitűzve, közte némelyik általános fontossága.

* **Felelőbizetés a 68,000 frt ügyében.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága a mult szombaton délután tárgyalta a szesz-fogyasztási adó bérletéből elengedett 68,000 frt ügyét s a törvényhatóság napirendre tért a kérdés felett. Mint értesülünk, a kínos és kellemetlen ügy ezzel nem kerül le a napirendről,

mert a határozat ellen *Déry* János törvényhatósági tag felelőbizetést ad be a belügyminiszterhez. Ezenkívül még több felelőbizetről is beszélnek. A felelőbizetéseken a napirendre tért határozat megsemmisítését s az egész ügynek a miniszter kiküldöttje által leendő átvizsgálását fogják kérni.

* **Uj alapító tag.** A nagyvárad kath. kör elnökségétől vett értesítés szerint *Fetser* Antal kanonok 100 frttal a kör alapító tagjául lépett be.

* **A tisztí orvosok értekezlete.** Az új betegápolási törvény új rendet hoz be ebbe a nehéz kérdésbe, a mely már nagyon is rászorult a rendezésre. Dr. *Baróthy* Ákos tb. városi főorvos mint a kapitányi hivatal egészségügyi osztályának vezetője, tegnap délután értekezletre hívta össze a tisztí orvosokat, a melyen megbeszéltek és megállapították a betegápolási törvény életbelépte folytán szükséges intézkedéseket.

* **Adomány a koldusápoló intézetnek.** Néhai *Schwartz* Ábrahám elhunyt alkalmából az örökösök 200 frtot adományoztak a Szent Lászlórol nevezett koldusápoló és gyermek menedékház-egyesületnek, melyért ez uton is hála köszönetet mond az elnökség.

* **Ujabb borhamisítások.** *Pintér* István, a szerencsi járás főszolgabírája Mádón, Tokaj-Hegyalja legnevezetesebb helyén Gutglasz és Benedetz borkereskedő cég pincezében az egészségrendőri szemlét megtartván, a több száz hordó bor közt sok hamisított bort talált. A 8—10 hektoliteres hordók szeszszel, vízzel, szódával és hasonló anyagokkal felelesztett müborral voltak megtöltve. A főszolgabíró a hamisított borokból mintákat vett s azokat valamint a gyanus hordókat is a cég és a hivatal pecsétjével lezárta. Erre az iránt intézkedett, hogy a cégnek a szerencsi és a s.-a.-ujhelyi vasuti állomáson Galiczia felé utnak indított »szomorodni bora« is koboztassék el. De itt csak egy »szomorodni«-nak jelzett hordó bort foglalhattak le, melyből a mádi szolgabíróság vizsgálat végett mintát vett. *Pintér* főszolgabíró az esetet, mely a Hegyalján nagy szenzációt keltett, úgy a főispánnal és a közigazgatási bizottságnál, mint a földmívelési és kereskedelmi miniszternél följelentette.

* **Ingyen gyógyszer a szegényeknek.** A hivatalos lap közli a belügyminiszternek a szegény betegek számára az országos betegápolási alapterhére rendelt orosz vényeken a szegénység igazolása és a rendelt gyógyszerek árának kifizetése körüli eljárás szabályozása tárgyában kiadott körrendeletét. Ezek szerint az országos alap terhére gyógyszer rendelhető: azon szegény betegek számára, kik mint magukat fenntartani nem képesek szegények nyilvántartatnak; — kiknek keresetük vagy jövedelmük csak a legszükségesebb létfenntartásra elégséges; — kik bár az előbbiekk közzé nem tartoznak, de mikor az orvosokra szükségük van, a legjobb akaratuk mellett sem képesek a gyógyszert megfizetni. Aki a rendelő orvost félrevezeti kihágást követ el. A többi szakaszok inkább az orvosokat és a hatóságokat illeti.

* **A karácsonyi küldemények csomagolása.** A karácsonyi és ujévi ünnepek alkalmával a mostani forgalom az egész országban, de különösen a székesfővárosban rendkívüli mérvet ölt, melynek akadálytalan és pontos lebonyolítására a közönség érdekeinek megóvása végett a posta a szükséges intézkedéseket megtette. Intézkedései és a postai alkalmazottak a terhes szolgálat körül kifejtett legjobb törekvései azonban a kellő sikert csak az esetben biztosíthatják, ha a közönség a postát nehé feladatának megoldásában és a forgalom gyors és pontos lebonyolítását elősegíti az által, hogy a postai csomagok feladására, csomagolására és a helyes czimzésre nézve fennálló postai szabályok betartása mellett az alább előadottakat figyelemre méltatja. Pénzt legezelszerűbb postautalványnyal küldeni: küldhető azonban szabályszerűen pecsételt

levélben is, de más tárgyakkal egybecsomagolni sem pénzt sem égszert nem szabad. Csomagolásra faladácska, vesszőből font kosár, viasszos vagy tiszta közönséges vászon, kisebb értékű s csekélyebb súlyú tárgyakkal pedig legalább is több réti csomagoló papir használandó. Ujságpapirba, czukorpapirba csomagolt tárgyak postai szállításra nem fogadtatnak el. Vászonba vagy papirba a csomagokat szorosan kell begöngyölni, göbnélküli zsineggel többszörösen és szorosan átkötni, a zsineg keresztesi pontjain pedig jóminőségű pecsétviaszszal oly módon lepecsételni, hogy az egymásra fektetett vászon vagy papir rétegek közti nyílásokon a tartalomhoz hozzá férni ne lehessen. A pecsételéssel vésett pecsétnyomó használandó. A czimet magára a burkolatra kell írni, de ha ez nem lehetséges, úgy a czim fatáblácskára, bőrdarabra vagy erős lemezpapirra irandó. Kivánatos, hogy a feladó nevét és lakását, továbbá a czimirat összes adatait feltüntető papirlap (czédula) magában a csomagban is bent legyen, arra az esetre, hogy ha a burkolaton lévő czimirat lecsuszik, elveszne, vagy pedig olvashatlanná válnék, a küldemény bizottsági felbontása után, a jelzett czédula alapján a csomagot mégis kézbesíteni lehessen.

* **A laktanyák felülvizsgálata.** A Ferencz József huszár laktanyánál ezelőtt a bentlakó legénység tetemes kárt okozott az épületek rongálásával s évenként a javítási munkák ezrekbe kerültek a városnak. A katonai parancsnokság is belátta, hogy az ilyen szándékos rongálások igen súlyos teherként nehezdednek a városi pénztárra, jövőre szigorubb ellenőrzés által akarják ennek elejét venni. Közös megállapodás szerint a katonai parancsnokság és a város kiküldötteiből alakított vegyes bizottság minden hónapban megvizsgálja a város összes laktanyáit s megállapítja az esetleges szándékos rongálásokat. A bizottság december hó 16-án, pénteken délután 3 órakor fogja a laktanyákat felülvizsgálni.

* **Mikor korcsolyázunk?** Az ifjuság gondolkörét ez a kérdés foglalkoztatja. Melyik évben mikor vette kezdetét a városligeti korcsolyázás, erre a következő kimutatást állította össze *Rátkay* József:

1885 december 14-től	február 14-ig	= 25 nap
1886 január 16	» 26	= 35 »
1887 november 20	» márcz. 5	= 38 »
1888 december 17	» február 26	= 15 »
1889 » 6	» márcz. 2	= 54 »
1890 » 13	» február 28	= 64 »
1891 » 20	» márcz. 9	= 26 »
1892 november 29	» február 6	= 64 »
1893 december 29	» » 26	= 32 »
1894 » 16	» » 28	= 31 »
1895 » 29	» » 25	= 48 »
1896 » 2	» » 21	= 19 »
1897 november 12	» » 15	= 46 »

1898 december aligha ad jó jeget, miután a fagyos idő legnagyobb része, mindig a fogyó és nem a telő hold ajándéka. A 1887—88-iki tél azért volt igen rossz, mert a tó vize kiapadván, a Körözből *dézsával hordott* vízből hizalták a jeget. Ekkor fogott *Rátkay* a nagy mélyítéshez s már a jövő tél 54 korcsolya napot adott. A korán kezdődő tél azért jó, mert a jégpálya ujság ingerével bír. A farsangi bálók előtt rendszeren kevés a korcsolyázó. Nem akarják a lábát kifárasztani. A bál utáni napon azután sokan vannak a jégen. Itt beszél meg a tegnapi eseményeket. Legjobb ha a karácsony és ujév jó jeget ad. Ilyen azonban csak kétszer történt 13 év alatt.

* **Öngyilkos fiatal leány.** Egy fiatal cseledeleány: *Balogh* Zsuzsanna gazdájának: *Plesz* László szabónak nagykörözs-utcai házában a padláson felakasztotta magát. Később gazdaszonya felment a padlásra s a sötétben megérintette a gerendán élettelenül függő leányt, akitől annyira megrémült, hogy a halott leány mellett összeesett. A házbeliiek keresésére indultak s akkor találták meg elalélva az aszszonyt s a halott leányt. A fiatal leány azért lett öngyilkos, mert pár nappal ezelőtt néhány krajczár elveszett a háznál s a lopással öt gyanították. Félt, hogy e miatt elbocsátják a szolgálatból. Az öngyilkosságról értesítették *Kis-Jenőben* lakó édes anyját.

* **Vasuti szerencsétlenség Dobresten.** A dobresti vasutállomáson emberhalállal végződő vasuti baleset történt. Egyik iparvasut ugyanis kisiklott s az ott dolgozó *Kusil* Lukács vasuti

munkást elütötte. A kiugrott kocsi agyonzuzta a szerencsétlen munkást. A vizsgálat fogja kideríteni, hogy kit terhel a felelősség a szerencsétlenségért. Az agyonzuzott munkás bonczolása tegnap ment végbe.

* **Carcia halála.** A szabad Kuba első nagy ünnepe gyásznap lesz: meghalt Garcia, a kubai szabadságharc vezére. Washington-ból érkezik halálának híre, ott halt meg tüdőgyulladásban, mikor küldöttséggel ment Mac Kinleyhez, hogy Kuba és az Unió viszonyát tisztázza. A jankeek között érte Garciát a halál, azok között, a kiket alaposan nem szenvedhetett. Mint telivér kubai, gyűlölte a spanyolokat, akik a szigeten, mint minden gyarmatjukon, csak zsarnok hódítók voltak, de nem szívesen látta Kuba partjainál az új hódítókat sem, az amerikai páncélos hajókat, a melyek láttára minden hazafinak az jutott eszébe, hogy csöbörből vödörbe esnek. Mind a mellett tartották a szövetséget, mert a spanyol jármot csak úgy lehetett lerázni. A kubai fölkelő sereg együtt küzdött az amerikaiakkal, a kik közbe-közbe nagy kegyesen el is ismerték tábornoknak Garciát. A surlódás azonban állandó volt közöttük, az amerikai katona-tisztek lehetőleg lenézték a kubai rebelleket s ezeknek eszükbe is jutott elégszer, hogy ők másnak kaparják ki a tüzből a gesztenyét. De az eredmények parancsolnak: most, hogy a háborunak vége lett, Garcia mégis elment a kubai küldöttség élén Washingtonba. Ott érte a halál, mielőtt még megkezdhetné volna a Fehér Házzal a tárgyalásokat.

Halál a kivezetésért.

Hegyköz-Kovácsi, decz. 13.

Faluszerte jól ismert egyéniség Berger Sámuel. Nevéhez kisebb-nagyobb szennyes dolgok s kóklerségek fűződnek, melyek miatt több ízben a kir. ügyészséggel gyűlt meg a baja. Egy bűnügye jelenleg is folyamatban van, melyből kifolyólag a kir. tábla 1 és fél évre ítélte. Az illető bűnügy most van a curia előtt. Hanem ez az ítélet már nem találja életben Berger Sámuel, sem pedig a számtalan csinnyeből származó apróbb ügyek, melyek szinte keresték az alkalmat, hogy Berger Sámuel passzív közreműködésével véglegesen megoldódjanak.

Berger Sámuel régente ispán volt Hegyköz-Kovácsiban Ertsey Géza birtokán, a birtokváltozás következtében azonban onnan el kellett mennie s azóta táncz és illemtanárnak csapott fel s a vidék mindkét nembeli fiatal-ságát oktatta a tánczolás művészetére.

Ez a legutóbbi foglalkozás sem volt Berger Sámuelre nyugalmas. Tánczestélyei a gyakori verekedések és orgiák tanyái voltak, melyeknek rendezője és lelke ő volt, a táncz és illemtanár.

Nem régen felzavarta egy kissé Hegyköz-Kovácsi közvéleményét az a hír, hogy Berger Sámuel egyik tanítványát tanusított illetlen viselkedésért a teremből kivezette.

Ez bosszura ingerelte a kivezetett pajtásait Berger Sámuel iránt s bosszuszomjukat a sihederek fényesen elégitették ki.

Hétfőn este Hegyköz-Kovácsiban Lindenfeld korcsmajában mulatott a társaság, mely állott Berger Sámuelből, Lélek Árpád, Putnoki István és Padlóc Albert 17—18 éves sihederekből, mint Berger Sámuel tánczestélyeinek rendes látogatói, akik Berger Sámuel hecsezésével voltak elfoglalva. Mindenáron kiakartak vele kezdeni, hogy sértett társukat megbosszulják. Berger azonban egy bottal közzétűtött a társaságnak s azok szétbentek, hogy másképpen vegyenek maguknak elégtételt.

Lesbe állottak tehát az uton, amerre Berger haza menni szokott s amidőn ez közelébe ért, neki rontottak bottal, fokossal, téglával s agyba-főbe verték. Összetörték az oldalát s

lőbb helyen beszakították a fejét minek következtében f. hó 13-án meghalt.

A czinkosokat a csendőrség bekísérte a nagyváradi kir. ügyészség börtönébe.

MULATSÁG.

Jogász felolvasó estély.

A helybeli kir. kath. jogakadémia polgársága mindent elkövet, hogy a joghallgatóknak régi jó hírnevüket fenntartsa. Ennek csálhatatlan bizonyítéka lesz az a felolvasó estély, amelyet az alma mater hallgatói szombaton tartanak meg a kereskedeli Csarnokban. A felolvasó estélyt igen érdekessé teszi az, hogy azon városunk három intelligens hölgye is működni fog a szegény joghallgatók segély egylete javára rendezett estélyen. Az estélyt a Segély-egylet javára rendezik, tekintve úgy a jótékony czélt bizonyára igen sokan fognak azon megjelenni. Az estélyre a következő meghívót bocsátották ki:

A nagyváradi kir. Jogakadémia »Önképző és Olvasó-Köre« folyó hó 17-én a Kereskedelmi Csarnok nagytermében a »Joghallgatókat Segítő Egyesület« javára hangversennyel egybekötött felolvasó estét rendez, melyre Czimet és b. családját tisztelettel meghívja Az Elnökség. Belépő díj személyenkint 1 korona. Kezdeté 5¹/₂ órákor.

Műsor:

Elnöki megnyitó. Mendelssohn: »Capriccio Brilliant«. Zongorán előadja: Tóth Margit urhölgy. Költemények. Irta és felolvassa: *Damjanovich* Miklós. Schubert: »A Kiváncsi«. Dal. Ária a Büvös Vadász operából. Éneklő: *Eleméry* Klára urhölgy, zongorán kíséri: *Eleméry* Irma urhölgy. »Visszavárlak« költemény Endrődötől, szavalja: *Knapp* Lajos. Hubay: »Jelenetek a Csárdából II.« Hegedűn zongorakísérettel előadja: *Bárdos* Ödön. »Mese.« Humoreszk. Irta és felolvassa: *Papp* János.

Az estélyre jegyeket már lehet váltani a *Fábry* testvérek és *Róth* M. urak üzletében.

Műkedvelői előadás Nagybaródon. A nagybaródi szegény gyermekek felségélyezésére Nagy-Baródon, 1898. évi december hó 17-én szombaton a »Nagyvendéglő« helyiségében műkedvelői előadást rendez. Kezdeté este 7 órákor. Belépti-díj: Személyjegy 1 frt, családjegy 2 frt 50 kr. Felülfizetés-k köszönettel fogadtatnak s hírlapilag nyugtáztatnak. Műsor: 1. »Laura és Juliska.« Vigjáték 1 felvonásban. Előadják a helybeli állami iskola növendékei. 2. Népdalok. Előadják: Hajnal Szeréna, Kain Gizella kisaszonyok, Pless János ur. Zongorán kíséri: Pongrácz Gábor ur. 3. Monolog. Előadja: Mandel Margit k. a. 4. »A kék asszony.« Operett-részlet. Előadják: Pless János és Pongrácz Gábor urak. Zongorán kíséri: Glancz Szeréna k. a. 5. Népdalok. Hegedűn zenekar-kisérettel előadja: Kuthy Béla ur.

REGÉNY-CSARNOK.

SZERESS ÖRÖKKÉ.

Irta: Buchanan Robert.

Angolból fordította: Dr. N. Gy. 16.

V. FEJEZET.

A legenda.

Ezalatt Mabel jól bezárkózva szobájában, egy kis kamaráskában közvetlenül a tető alatt, melynek ablaka a tengerre nézett, ágyára ült s a kis gyertya fénye mellett elmerült a csudálatos régi krónika olvasásába. Olvasása közben szeméi kitágultak a csodálkozástól, szinte elváltozott s egyszerre csak könnyezni kezdett.

A különös régi legenda egy része bizonyára nagyon ismeretes olvasóink előtt; egy némely részlete azonban csak a hiteles régi krónikában található, melyet a leánya olvasott.

Az volt benne, hogy bizonyos hollandi kapitány, Vanderdecken Fülöp nevezetű, kinek utódjai még akkor is éltek Amsterdamban,

Istent, embert megbántott gonosz életével, kereszténytelen érzületével s a nyílt tengeren űzött kalózkodásával; hogy napról napra gonoszabb lett és soha másként mint hiába, Isten nevét nem vette, míg végre egy téli éjjelen, a Cape Horn-t kerülgetve rettenetes káromlások közt meg nem esküvék, hogy vagy keresztül viszi, a mit akar, vagy meg nem szünik vitorlázni itélet napig; a mikor is a szörnyűséges itélet csakugyan ki lett vetve rá, hogy csakugyan örökre vitorláznia kell a viharos tengeren, az az mindaddig, a míg el nem jő az Ur Jézus itelni elleveneket és holtakat. Az itélet végre is lett hajtvva. A helyett, hogy meghalt volna boldogan mint más ember, a megátkozott kapitány élve maradt, vihart, pusztulást hozva mindenüvé, a hol csak megjelent, soha nem nyugodva, soha nem alva, egyre küzdve és káromkodva a könyörtelen elemek között, a melyek hasztalan igyekeztek elpusztítani őt. Ujra meg újra el akart pusztulni, de nem tudott se ő, se senki más istentelen hajósnepe közzül. Ez volt az ő itélete, hogy soha ne aludjék, soha ne nyughassék, ne is találjon sirhelyet, a míg büneért le nem vezekelt.

Ezerszer kiáltott már kétségbeesésében a halál után, hogy vigye el; de imádsága nem nyert meghallgatást, mert türedelmelen volt. A villám beleszapott, de megkímélte, a szél a tengert csapdosta, de nem ártott neki; dühöngött, káromkodott, de még mikor mellette ment is a halál, hiába kapaszkodott hideg köntösébe. Így élt rettegést, átkot hozva mindenkire, a ki megpillantotta elátkozott hajóját.

Ez volt a krónika első része, de volt egy második is, még keservesebb, mint azt a leány könnyei tanusították.

Az történet ugyanis idők múltán, hogy Krisztus, a Fiu, a könyörtölő és mindnyájunkat szerető, véghetetlen irgalmasságában legéremtelenebb testvérei iránt is, közbenjárt az Atyánál, úgy hogy ez némileg megkönnyítette a repülő hollandi kétségbeesését; a mennyiben megígérte, hogy megengedi a halál fekete Angyalának elvinni az embert és nyugtot adni neki, ha az olyan asszonyra talál, a ki örömmel kész megosztani keserveit és itéletét. E czélból s tekintettel lelki ujjászületésére, megengedte neki, hogy hét esztendőnként egyszer partra jöhessen, keresve rokonérzést, irgalmat s a mi legfőbb szeretetet. Széles e világ minden országát megjárta a fárasztó keresésben. Senki sem tudta, hogy Isten megátkozta őt, ő pedig Isten akaratából annyi kincs felett rendelkezett, a mennyit akart; úgy hogy néha ragyogó öltözetben jelent meg, mint egy hatalmas fejedelem, néha meg mint szegény vándorló diák, máskor ismét mint a tengerről frissen került hajós. Azután sok asszony szerette őt, némelyik aranyáért, a másik arczáért (a mely oly szép volt, mint egy angyalé) mások titokzatos hatalmáért; de egy se szerette igazán s a legtöbb elfordult tőle még mielőtt fölfedezhette volna titkát, s megkérdézhette volna:

— »Ide adod-e lelketek nékem szerelemből?«

(Folyt. köv.)

Igazságszolgáltatás.

A király elleni összeesküvés.

Nemrég történt, hogy a budapesti törvényszék *Muzsik* József, *Hartmann* Lajos és *Kovács* Gyula napszamosokat, akik minden komolyabb előkészület nélkül összeesküvést csináltak a király ellen, vád alá helyezte. Terhelteként szerepelt eleinte e bűnügyben *Várkonyi* István is, a független szocialista vezér, de a bíróság csupán a nevezetteket fogta bűnvád alá, a büntető törvénykönyv 180. §-ában meghatározott *felségsértés elkövetésére létrejött szövetség büntette* czimén. E határozat ellen csak a kir. ügyészség és *Várkonyi* fellebbezett. A vádhatóság azért, mert a törvényszék *Várkonyi*val szemben megszüntette az eljárást, *Várkonyi* nevében pedig *Eötvös* Károly védő azért, mert a bíróság ebben a határozatában mondta ki, hogy *Várkonyi*t kiadja a nyiregyházai törvényszéknek. A független szocialista vezért akkor el is szállították Nyir-

egyházára. A tábla Várkonyinak kiadatását elrendelte s ezzel helybenhagyta egész terjedelmében az elsőbírói ítéletét. A törvényszék a megtartott végtárgyalás alkalmával *Muzsik* Józsefet, *Hartmann* Lajost és *Kovács* Gyulát bűnösöknek nyilatította és *Muzsikot* három évi, *Hartmann* és *Kovácsot* két-két évi fegyházra ítélte. Büntetéseikből mindegyiknek négy-négy hónapot vett kitöltöttnek.

Az ítélet el'len a kir. ügyész súlyosbírást adott, az összes vádlottak és védők pedig felmentésért felebbezték. A bűnügy ma került a kir. Táblára, ahol az I. büntető-tanács foglalkozott vele, *Burg* Lajos bíró előadása alapján. A tanácsban *Sárkány* József táblai alelnök s a tanács tagjai voltak: *Türk* Szilárd, *Dezseffy* Marcell, *Szabó* János dr. és *Burg* Lajos. A részletesen előadott bűnügyben a terjedelmes ítéletet majd *Burg*, az előadó bíró, majd *Dezseffy* Marcell olvasták fel, mire visszavonult a bíróság s meghozta az ítéletet, amely helybenhagyja az elsőbírói ítéletét s csupán azt a módosítást teszi, hogy a vádlottak fegyházbüntetésé a mai naptól számított és személyenként 3 hó vétetik kitöltöttnek a fogságból.

Mattasich-Keglevich főhadnagy elítélése.

A zágrábi helyőrségi hadbírói bíróság mult szombaton tárgyalta *Mattasich-Keglevich* főhadnagy ügyét. A titokzatosság mellett is annyi kiszivárgott, hogy a bíróság a főhadnagyot hat évi börtönre ítélte váltóhamisítás miatt. *Mattasich-Keglevich* fél millió forintról szóló váltót hamisított *Stefánia* özvegy trónörökösne nevére. A főhadnagy ellen emelt többi vádat elejtették. *Mattasichot* büntetése kitöltése végett Péterváradra szállították.

Sajtó ügyek a kir. kurián. A verseczi radikális izgatók közül, a kik legyaláznak mindent, a mi magyar és mindenkit, aki hazafias elveket vall, szeptember havában ismét kettő részeseült megérdemelt fenytékben. *Rojtkovics* Miklós és *Hatanovics* Milutin ellen becsületsértés és rágalmazás miatt panaszt emelt *Vezerkovics* Lázár verseczi tornatanár és a Budusaszt című hazafias szerb lap szerkesztője, amiért öt lapjukban, *Fosaiiki Glasnikban* a legoescmányabb szidalmakkal illették. Az esküdtek marasztaló verdiktje alapján a sajtóbírói bíróság *Hatanovicsot* két hónapi fegyházra és 150 frt pénzbírságra, *Rojtkovicsot* pedig egy hónapi fegyházra és 100 frt pénzbírságra ítélte. A vádlottak közül csupán *Hatanovics* adott be semmisségi panaszt, amelyet a kuria *Sebestyén* Mihály előadása alapján ma elvetett.

Török Géza asztalossegéd az Aradon megjelenő *Ujvilág* című hetilap három cikkét irt ily címek alatt: *Aradváros és vidéke munkásaihoz, Háboru és népbuhtítás.* A kir. ügyészség mind a három cikk ellen osztály elleni izgatás miatt vádat emelt.

A november 23-án Nagyváradon megtartott tárgyaláson, mely a vádlott távollétében folyt le, az esküdtek csupán a Háboru című cikkben találtak izgatást, s csak erre a cikkre vonatkozólag hoztak marasztaló verdiktet. A törvényszék erre *Török* Gézát 2 havi államfogházra és 5 frt pénzbüntetésre ítélte. Az ügyészség semmisségi okkal él kettős okból: először azért, mert a törvényszék meghozott ítéletében nem fejezte ki határozottan, hogy a vádlottat bíróilag is elítéli: másodsor pedig azért, mert az ítéle ben nem mondta ki, hogy az 5 frtnyi pénzbüntetés behajthatlanság esetén mennyi államfogházra változtatandó át. A kir. kuria a semmisségi panaszban felhozott indokok alapján a sajtóbírói bíróság ítéletét megsemmisítette, és új tárgyalást rendelt el.

Ugyancsak a nagyváradai esküdttörvényszék tárgyalta *Liptai* Iván cipészlegénynek két sajtópörét. Mindakét inkriminált cikk az *Ujvilág* című lapban jelent meg s az egyik a esendőséget, a másik az uri osztályt, főleg pedig *Darányi* minisztert támadja meg. Az előbbiért egy havi fegyház, az utóbbiért két havi államfogház kapott *Liptai*, akinek semmisségi panaszait a kir. Kuria ma elvetette.

TAVIRATOK.

K a c s a.

Budapest, decz. 13. (Saj. tud. táv.) A párisi lapok, köztük a »Gil Blas«, rémitő nagy kacsát adnak közre, mely egyenesen uralkodónk személyére vonatkozik. A »Gil Blas« s ennek nyomán több párisi lap nem látják meg az ausztriamagyarországi trónöröklési rendet végleg megoldottnak hirdetik, hogy Bécsben egy újabb terv van alakulóban. A párisi lapok képzelt bécsi terve szerint királyunk az elhunyt párisi gróf harmadik leányát, tehát az orleánsi herczeg leányát feleségül veszi.

Botrány a bécsi községtanácsban.

Bécs, decz. 13. (Saj. tud. táv.) A bécsi községtanács ismét szemenszedett botrányok fészke volt.

Lu e g e r polgármester a legszájasabb liberális képviselőt a teremszolgával kihurczoltatta a teremből. A bécsi demokrata pártkörökben eihatározták, hogy a botrányokból kifolyólag vasárnap tiltakozó népgyűlést fognak tartani.

Thun békeműveletei.

Bécs, decz. 13. (Saj. tud. táv.) *Thun* gróf osztrák miniszterelnök nagyban fáradozik azon, hogy az obstruálni szándékozó német pártokat valami módon kibékítse.

György herczeg Kréta főbiztosa.

Kána, decz. 13. A nagyhatalmak tengernagyai elhatározták, hogy proklamációt intéznek a krétaiakhoz, amelyben oltalmukat biztosítják a török lobogónak és tudtára adják a lakosságnak, hogy *György* görög herczegét a szultán szuverenitásának elismerése mellett három évre főbiztossá nevezte ki. *György* herczeg megérkezését a legközelebbi napokra várják. (Magy. Táv. Ir.)

A franciaországi események.

Páris, decz. 13. A »Libre Parole« Esterháznak Mazeauhoz, a semmitőszék első elnökéhez intézett levelét közli, a melyben Esterházy késznek nyilatkozik biztos fedezet alatt megjelenni a semmitőszék büntetőtanácsa előtt, hogy valamennyi már kihallgatott vagy még kihallgatandó tanuval szembesítsék s hogy minden reá vonatkozó kérdésre nézve fölvilágosítást adjon. Esterházy utal a levélben az ellene emelt vádakra és azt mondja, hogy meg akarja védeni nevének és gyermekeinek becsületét és egy halottnak (*Henry*) a becsületét, akivel nem osztozhatnak oly büntetben, amelyet sem az egyik sem a másik nem követett el. (Magy. Táv. Ir.)

Páris, decz. 13. A »Matin« tudni véli, hogy ha a katonai hatóságok nem tesznek lépéseket *Picquart* ideiglenes szabadlábra helyezésére, *Labori* haladéktalanul kérvényt fog benyújtani a semmitőszék nyolczadik tanácsához *Picquart* szabadlábra helyezése iránt. Hir szerint már tegnap benyújtottak ilyen értelmű kérvényt a semmitőszékhez.

A »Journal« jelenti, hogy a semmitőszék tagjai tegnap arról tanácskoztak, hogyan kezeljék a titkos iratcsomót. (Magy. Táv. Ir.)

Földcsuszamlás.

Prága, decz. 13. Arról az újabb földcsuszamlásról, a mely több lap jelentése szerint Klappai mellett a Hásenbergben állítólag történt, a hatóságok eddigelé nem kaptak hivatalos jelentést. Ugy látszik, hogy a legutóbbi napok sűrű esőzése következtében egy — a mint itt remélik — jelentéktelen darab föld megindult és valószínűleg ez adott okot a nyugtalanító híresztelésnek. (Magy. Táv. Ir.)

Anglia és Franciaország.

Páris, decz. 13. A keresztény ifjuság egyesületének tegnap gyűlésén *Monson* angol nagykövet azt a meggyőződését fejezte ki, hogy Franciaország a civilizáció haladásának biztosítására egyesülni fog Angliával és az Egyesült-Államokkal. A nagykövet biztosította Franciaországot rokonszenvérről. Boldognak vallja magát, hogy konstatálhatja azt a szives előzékenységet, a melyben a Párisban lakó angolok részesülnek. Reméli, hogy azokról a hirekről, mintha a két ország között háboru volna kitörőben, karácsonykor már nem lesz szó. (Magy. Táv. Ir.)

Az antisémíták Algirban.

Algir, decz. 13. (Havas.) Az antisémíták tüntetve keresztülvonultak a város főbb utcáin és tetteleg bántalmazták a zsidókat. Az üzleteket bezárták. Komolyabb incidens nem történt. A polgármester, a ki állásáról lemondott, a város háza erkélyéről beszédet intézett a tömeghez, a melyben nyugalomra intette a lakosságot. (Magy. Táv. Ir.)

Algir, decz. 13. *Max Regis* algiri polgármester lemondott állásáról és felszólította a polgárságot, hogy nyugodtan viselkedjék. A katonaságot konszignálták. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

Az országos vásár. Véget ért a nagyváradai teli országos vásár, nagyon gyenge eredményel.

A sertés vásáron a mostani viszonyokhoz képest elég volt a felhajtás, különösen a darabonkénti. Az árak igen alacsonyok voltak; a kilós vételnél 42—43 krjával, az egész kihizottak azonban magasabb árakon keltek.

A barom vásárban mintegy 4000 volt a felhajtás; ebből elkelt 1700 drb. elég jó áron. A lóvásár szintén meglehetősen volt.

Az áruvásár azonban igen gyengén folyt le. Kinálat rendkívül nagy volt, de a kereslet igen csekély s az árak a minimumra szorítottak. Iparosaink igen csalódtak a nagyvásárban.

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, december 13.

Buza márcziusra	— — — — —	9.58
Buza októberre	— — — — —	—
Uj tengeri	— — — — —	4.79
Tengeri augusztusra	— — — — —	—
Rozs őszre	— — — — —	8.12
Zab őszre	— — — — —	5.86

Értéktőzsde.

Budapest, december 13.

Az irányzat nyugodt.		
Osztrák hitel	— — — — —	358.—
Magyar hitel	— — — — —	388.1/2
Államvasut	— — — — —	368.10
Salgótarjáni	— — — — —	600.—
Wagon-kölcsön	— — — — —	282.25
Villamos vasut	— — — — —	219.—
Magyar leszámítoló	— — — — —	358.25
Iparbank	— — — — —	104.25
Budapest közuti	— — — — —	366.50
Kereskedelmi	— — — — —	1011.50
Déli vasut	— — — — —	78.—
Rimamurányi	— — — — —	285.75
Magyar jelzálog	— — — — —	602.—

Bécs, december 13.

Az irányzat nyugodt		
Osztr. hitel	— — — — —	357.1/2
Magyar hitel	— — — — —	389.1/2

Államvasut — — — — —	363.—
Birodalmi márka — — — — —	58.97

Hivatalos árfolyamok

budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. december 13-án.

Magyar aranyjáradék 4% — — — — —	120.—
Magyar koronajáradék — — — — —	97.60
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,0% — — — — —	119.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2% — — — — —	100.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból — — — — —	120.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4% — — — — —	96.—
Italmérési jog megváltási kötvény — — — — —	100.25
Horvát-szlavón földterhermentesítési kötvény — — — — —	97.—
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön — — — — —	158.—
Tiszabályaosi és szegedi sorsjegyek kölcsön — — — — —	138.50
Oszták járadék papírban — — — — —	101.—
Oszták járadék ezüstben — — — — —	101.—
Oszták korona járadék — — — — —	120.—
Oszták járadék aranyban — — — — —	101.25
1860. Oszták államsorsjegyek — — — — —	140.—
Oszták magyar bankrészvény — — — — —	915.—
Magyar hitelbankrészvény — — — — —	388.—
Oszták hitelintézet részvény — — — — —	357.50
Oszták-magyar államvasuti részvény — — — — —	362.75
20 frankos arany (Napoleon'or) — — — — —	956.—
Német birodalmi márka — — — — —	59.—
London vista — — — — —	120.65
Párisi vista — — — — —	47.70
20 márkás arany — — — — —	1180

SZERKESZTOI POSTA.

Sz. J. Helyben. Ma lehetőleg d. e. 11 óra-
kor sziveskedjék elfáradni lakásunkra.

Matild. (Helyben.) A kértezett jelenleg Sza-
badkán van, nős.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

NAGYVÁRADI PINCZÉR-EGYLET,

135—98.

Pályázati hirdetés.

A „Nagyvárad Pinczér-Egylet“-
nél 1899. január hó 1-én megüresedő
ügynöki állás folyó hó 23-án, pénteken
fog választás útján betölteni.

Az alapszabályok 39. §-ának értelmé-
ben csak azok pályázhatnak, akik vala-
mely pinczér-egyletnek tagjai, vagy voltak
tagjai és szakképzettségüket hitelt érdemlő
okmányokkal igazolják.

A választás titkos szavazás útján szó-
többséggel 3 évre történik.

Az ügynök tiszteletdíját évről-évre a
választmány állapítja meg; az egylet el-
helyezési jogát az ügynök gyakorolja, aki
tartozik irodahelyiséget fentartani és a be-
rendezett szállót gondozni, melyért minden
egy személytől husz krajczár szállásdíjat
követelhet.

A pályázati kérvények legkésőbb folyó
évi december hó 21-ig Sarkadi Ignác
titkárhoz (Apáca-utca, dr. Rothmann
ügyvéd háza) nyújtandók be, mert később
érkezettek figyelembe vételni nem tognak.

Kelt Nagyváradon, 1898. decz. 12.

Kriszta Sándor, Sarkadi Ignác,
elnök, titkár.

Erődi H. cukrászata

Nagyvárad, Fő-utca

elvéllal és pontosan teljesít egy hely-
beli, mint vidéki mindenféle szakma-
jába vágó megrendeléseket mérsékelt
árak mellett.

Vidéki küldemények gondos cso-
magolás és pontos szétküldés követ-
keztében, rendes időben és sértetlen
állapotban érkeznek.

Ugyanott karácsonyfa díszí-
tési czikkeket, hbczucorkákat,
diszes bonboniereket, friss süte-
mény, teakenyér és piskota kapható.

RITTER RICHÁRD

czukrászdája

Nagyvárad, Bémer-tér.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy
üzletemben

karácsonyi kiállítást

rendeztem, ahol a következő czikkeket, ugy-
mint **karácsonyfa diszek**, valamint **hab-
czucorkák**, továbbá **Bonbonierek**, a leg-
finomabb czucorkák **legolcsóbb** árban
kaphatók.

Karácsonyi ünnepekre ajánlok a
n. é. közönségnek **tejes, diós** és **mákos**
kalácsot; naponta frissen készült Pozso-
nyi diós kifli, saját készítette Kug-
ler-féle sütemények, tea, rum, cognac,
liquőreket, a legnagyobb választékban.

Tea sütemények, Spanyol borok
nagy raktára.

Ajánlom különösen olcsó, teljes ka-
rácsonyfa díszemet 1 frt 50 krtól feljebb,
mely egy fára elegendő.

Azon t. vevőimnek, kik a díszeket
nálam vásárolják, teljesen ingyen dí-
szitem fel a karácsonyfát.

Vidéki megrendelések pontosan, gyorsan
és jó csomagolás mellett teljesítettnek.

Maradtam a n. é. közönségnek alázatos
szolgája:

Ritter Richárd,
czukrász.

Sürgőnyezim: Ritter czukrászda, Nagyvárad.

Telefon összeköttetés!

Huzás visszavonhatlanul

1899. január 4-én.

Sorsjegyeket ajánl:

a Budapesti Ujságírók Egye-
sületének sorsjáték-kezelősége
IV., Kossuth Lajos-utca 1. sz.

Polgári takarékpénztár r. t.
Nagyvárad.

DIÓSSY ÖDÖN,
főelárusító,
NAGYVÁRAD.

„TISZANTUL“ kiadóhivatala.

Legolcsóbb és legolcsóbb
karácsonyi ajándék
egy

Ujságírók-Sorsjegye

melylyel
1 korona
áért

egy
100.000 koronás
és öt 20.000 stb. koronás nyereményt lehet nyerni.

Az összes nyereményeket a kezelőség 20%
levonással kívánatra készpénzben vissza-
váltja. Minden sorsjegy után fizetés nélkül
mind a 6 hónapban játszik.

Huzás visszavonhatlanul

1899. január 4-én.

Sorsjegyeket ajánl:

a Budapesti Ujságírók Egye-
sületének sorsjáték-kezelősége
IV., Kossuth Lajos-utca 1. sz.

Polgári takarékpénztár r. t.
Nagyvárad.

DIÓSSY ÖDÖN,
főelárusító,
NAGYVÁRAD.

„TISZANTUL“ kiadóhivatala.

